

Forslag

til

Lov om mineralske råstoffer i Grønland.

Fremsat den 24. november 1964 af *ministeren for Grønland*.

Kapitel I.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Alle mineralske råstoffer i Grønland tilhører staten. Forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af sådanne råstoffer forbeholdes staten.

Stk. 2. Den i Grønland bosiddende befolkning kan dog som hidtil forsyne sig med kul, tørv, vegsten, grus, sten og lignende.

§ 2. Ministeren for Grønland kan give tilladelser til forundersøgelse og meddele bevilling med eneret til efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland.

§ 3. Tilladelser til forundersøgelse og eneretsbevilling til efterforskning og udnyttelse kan med respekt for bestående brugsrettigheder m. v. meddeles overalt i Grønland.

Kapitel II.

Om forundersøgelse.

§ 4. Tilladelse til at foretage geologiske undersøgelser efter mineralske råstoffer kan meddeles for perioder af indtil 5 år ad gangen.

Stk. 2. Meddelelse af den i stk. 1 omhandlede tilladelse udelukker ikke, at ministeren giver lignende tilladelse til andre.

§ 5. Større sprængninger og borer, nedsænkning af skakter og indsættelse af stoller må kun iværksættes, såfremt tilladelsen omfatter sådanne arbejder, eller tilladelse er indhentet i de enkelte tilfælde.

Min. for Grønland j. nr. 1460-03.

§ 6. Ministeren for Grønland kan gøre den i § 5 omhandlede tilladelse betinget af, at der stilles fornøden sikkerhed til dækning af udgifter, som staten måtte komme til at afholde i forbindelse med virksomheden, herunder statens eventuelle udgifter til undersættelsesforanstaltninger.

§ 7. Senest 6 måneder efter tilladelsens udløb eller undersøgelsesarbejdets afslutning skal der til Ministeriet for Grønland indsendes en redegørelse for de geologiske, geofysiske eller andre undersøgelser, der er foretaget, ligesom der skal gives meddelelse om råstoffund. Ministeren for Grønland kan kræve det ved arbejdet tilvejebragte basismateriale stillet til rådighed for Ministeriet for Grønland. De nærmere bestemmelser herom fastsættes i tilladelsen.

Kapitel III.

Om efterforskning.

§ 8. Eneretsbevilling til efterforskning af mineralske råstoffer (koncession) kan meddeles til ansøgere, der efter ministerens skøn råder over de fornødne pengemidler og den fornødne sagkundskab.

Stk. 2. Koncessionen meddeles for et nærmere bestemt område og for et tidsrum, der i Vestgrønland højst kan udgøre 8 år og i Nord- og Østgrønland højst 12 år.

§ 9. §§ 5 og 6 finder tilsvarende anvendelse.

§ 10. Bevillingshaveren skal hvert år inden den 1. juli til Ministeriet for Grønland

indsende beretning om de undersøgelser, der er foretaget inden for koncessionsområdet, samt meddelelse om råstoffund inden for det sidst forløbne kalenderår. Efter anmodning fra ministeriet skal bevillingshaveren endvidere indsende prøve af jord- og stenarter samt fundne råstoffer. De nærmere regler fastsættes i koncessionen.

Stk. 2. Det kan i koncessionen bestemmes, at bevillingshaveren efter ministerens bestemmelse skal udbetale ducør til personer, som inden for koncessionsområdet finder eller først gør opmærksom på forekomsten af værdifulde råstoffer.

Stk. 3. Staten kan lade foretage geologiske undersøgelser af videnskabelig karakter, herunder geologisk kortlægningsarbejde, inden for koncessionsområdet, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe for koncessionshaverens virksomhed.

§ 11. Ministeren for Grønland kan udpege et tilsyn med efterforskningsarbejdet. Tilsynet har i alle henseender ret til at følge arbejdet og til at forlange sig meddelt alle herfor nødvendige oplysninger.

§ 12. Koncessionen kan hverken direkte eller indirekte overdrages til andre, medmindre ministeren for Grønland tillader overdragelsen og godkender vilkårene for denne.

Stk. 2. Koncessionen er undtaget fra retsforfølgning af enhver art.

§ 13. Bevillingshaveren kan inden for koncessionsområdet tage de fornødne arealer i brug til opførelse af bygninger, arbejdspladser, beboelser, maskinanlæg, havneanlæg, veje, lokalbaner m. v. samt foretage de terrænmæssige forandringer, som i det hele nødvendiggøres af bevillingshaverens efterforskningsvirksomhed. Bevillingshaveren kan foretage fornøden afspærring af de arealer, han således har taget i brug.

Stk. 2. Uden for arealer, der i henhold til stk. 1 tages i brug, skal koncessionen ikke være til hinder for andres adgang til færdsel eller til at udøve jagt, fiskeri og lignende.

Stk. 3. Såfremt bevillingshaverens virksomhed inden for koncessionsområdet nødvendiggør fjernelse af andre tilhørende bygninger eller indretninger eller indgreb i andre tilhørende rettigheder, kan ministeren for Grønland på bevillingshaverens begæring

og på dennes bekostning foretage ekspropriation mod fuld erstatning. I mangel af mindelig overenskomst fastsættes erstatningen af en kommission på 3 mand, hvoraf formanden skal være en af præsidenten for Højesteret udpeget dommer, medens 1 medlem udnævnes af ministeren for Grønland og 1 medlem af bevillingshaveren.

§ 14. Snarest efter koncessionens ikrafttræden er bevillingshaveren forpligtet til at iværksætte efterforskningsarbejdet i overensstemmelse med de for ministeren for Grønland forelagte planer for arbejdets gennemførelse.

Stk. 2. Eneretsbevillingen fortabes, såfremt efterforskning i efterforskningsperioden undlades i et tidsrum af 3 år, eller såfremt koncessionshaveren træder i likvidation eller kommer under konkurs. Endvidere fortabes bevillingen, hvis nogen af de i nærværende lov nævnte betingelser ikke opfyldes. Det samme gælder, hvis de i bevillingen eller dertil knyttede overenskomster fastsatte særlige vilkår ikke overholdes, eller de fastsatte tidsfrister overskrides.

Stk. 3. Ministeren for Grønland kan, når omstændighederne taler derfor, dispensere fra bestemmelserne i stk. 2.

Kapitel IV.

Om udnyttelse.

§ 15. Eneretsbevilling til udnyttelse af mineralske råstoffer (koncession) kan som hovedregel kun meddeles til aktieselskaber, der er registreret her i riget, og kun til ansøgere, der efter ministerens skøn råder over de fornødne pengemidler og den fornødne sagkundskab. Forinden koncessionen meddeles skal sagen forelægges det i henhold til § 2, stk. 1, i lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund nedsatte folketingsudvalg, ligesom der skal indhentes en udtalelse fra Grønlands landsråd.

Stk. 2. Koncessionen meddeles for et nærmere bestemt område og for et tidsrum af indtil 50 år. Det kan bestemmes, at koncessionen kun giver ret til udnyttelse af nærmere angivne råstoffer, eller at visse råstoffer skal være undtaget fra udnyttelsen.

Stk. 3. Ved meddelelse af koncession i direkte fortsættelse af og på grundlag af et tidligere efterforskningsarbejde udført i henhold til reglerne i kap. III har indehaveren af efterforskningskoncessionen fortrinsstilling, såfremt han opfylder koncessionsbetingelserne, og der ikke foreligger ganske særlige omstændigheder, der gør det rimeligt at give koncession til en anden ansøger.

§ 16. Såfremt koncessionen til udnyttelse af råstoffer gives til andre end indehaveren af efterforskningskoncessionen, skal der under formidling af ministeren for Grønland ved forhandling mellem parterne tages stilling til, hvorvidt og i bekræftende fald i hvilket omfang og på hvilke betingelser der skal ydes den tidligere indehaver af efterforskningskoncessionen dækning for dennes udgifter ved efterforskningen.

Stk. 2. Opnås der ikke enighed mellem parterne om de i stk. 1 omhandlede forhold, afgøres spørgsmålet endeligt af et nævn på 3 medlemmer, af hvilke de 2 vælges af henholdsvis indehaveren af efterforskningskoncessionen og indehaveren af udnyttelseskoncessionen. Det 3. medlem vælges af de 2 andre medlemmer eller i mangel af enighed af præsidenten for Højesteret. Nævnet fastsætter selv reglerne for behandlingen og bestemmer, hvem der skal afholde udgifterne ved denne.

§ 17. Koncessionen skal som hovedregel indeholde bestemmelse om det offentlige andel i udbyttet, når den investerede kapital med tillæg af et passende beløb til forrentning er indtjent gennem minevirksomhedens drift.

Stk. 2. Når omstændighederne taler derfor, kan statens og Grønlands landskasses økonomiske interesser dog sikres ved fastsættelse af en koncessionsafgift eller på anden måde.

§ 18. §§ 10-14 finder tilsvarende anvendelse.

§ 19. Forinden udnyttelse eller dertil sigtende foranstaltninger iværksættes, skal planerne for virksomheden og de i så henseende fornødne anlæg være godkendt af ministeren for Grønland.

Stk. 2. Finder ministeren, at driften af en virksomhed afviger fra, hvad der må anses for bjergværksmæssig forsvarlig eller hensigtsmæssig, og efterkommer koncessionshaveren ikke ministerens henstilling om en ændring af driften, kan det pålægges ham inden for en nærmere fastsat frist til ministerens godkendelse at forelægge planerne til fremtidig drift af virksomheden.

Stk. 3. Såfremt ministeren finder, at en virksomheds drift frembyder fare for personer eller anden mands ejendom, kan det pålægges koncessionshaveren at indstille virksomheden helt eller delvis, indtil de pågældende mangler er afhjulpet.

§ 20. Såfremt driften ved udnyttelsesvirksomhedens påbegyndelse eller senere i koncessionsperioden antages at ville blive af et sådant omfang, at den vil medføre større bebyggelser, kan det pålægges koncessionshaveren at forelægge en bebyggelsesplan til ministerens godkendelse.

§ 21. Det fastsættes i koncessionen, i hvilket omfang der ved antagelse af arbejdskraft skal beskæftiges lokal arbejdskraft eller dansk arbejdskraft i øvrigt. Det skal dog altid være koncessionshaveren tilladt, i det omfang det til driften skønnes fornødent, at antage personale fra udlandet, når tilsvarende kvalificeret arbejdskraft ikke ellers findes eller er disponibel.

§ 22. Koncessionen fortabes, såfremt udnyttelsesvirksomheden lades ude af drift i mere end 2 på hinanden følgende kalenderår.

Stk. 2. Koncessionen fortabes endvidere, hvis nogen af de i nærværende lov fastsatte betingelser ikke opfyldes. Det samme gælder, hvis nogen af de i koncessionsvilkårene eller dertil knyttede overenskomster fastsatte vilkår ikke overholdes, eller en af de fastsatte tidsfrister overskrides.

Stk. 3. Ministeren for Grønland kan, når omstændighederne taler derfor, dispensere fra bestemmelserne i stk. 1 og 2.

§ 23. Ved koncessionens meddelelse træffes bestemmelse om, hvorledes der ved dennes udløb, opgivelse eller fortabelse vil være at forholde med de til udnyttelsen hørende anlæg.

F. t. l. om mineralske råstoffer i Grønland.

Kapitel V.

Andre bestemmelser.

§ 24. Ministeren for Grønland kan i de i foranstående bestemmelser omhandlede tilladelser og koncessioner fastsætte, at der ved indretning af arbejdssted og produktionsmidler samt ved tilrettelæggelse af arbejdsprocesser skal drages omsorg for, at de beskæftigede er tilbørligt værnet mod ulykkestilfælde og sundhedsskadelig påvirkning. Det kan endvidere fastsættes, at det ved instruktion og rimeligt tilsyn skal sikres, at arbejdet udføres på forsvarlig måde under hensyn til ulykkes- og sundhedsrisikoen. Ministeren for Grønland kan fastsætte nærmere regler til gennemførelse af fornødent tilsyn med overholdelse af foranstående vilkår.

§ 25. Ministeren for Grønland kan ved meddelelse af tilladelser og koncessioner

indsætte vilkår til sikring af, at arbejdsgiveren tilvejebringer forsvarlige forhold for sine i Grønland ansatte arbejdere og funktionærer med hensyn til bolig, sygepleje og forsyning med proviant, klæder og andre livsformødenheder.

§ 26. Ministeren for Grønland giver efter hvert kalenderårs udgang Grønlands landsråd oplysninger om de i henhold til nærværende lov meddelte tilladelser og koncessioner.

§ 27. Indtil en tinglysningsordning måtte blive gennemført i Grønland, sker tinglysning vedrørende en bevillingshavers aktiver i Grønland ved Københavns byret.

§ 28. Nærværende lov berører ikke omfang eller indhold af allerede meddelt koncession til efterforskning eller indvinding af råstoffer i Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

I henhold til kgl. anordning af 27. april 1935 er principperne i den danske undergrundslov samtidig gældende for Grønland, jfr. nu lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund.

De senere års stigende interesse såvel fra indsom udland for efterforskning og kommerciel udnyttelse af grønlandske mineralforekomster har imidlertid medført et voksende behov for en specielt med henblik på grønlandske forhold udarbejdet minelovgivning, idet den danske undergrundslov, der som nævnt i realiteten også gælder for Grønland, er udarbejdet med særligt henblik på forholdene her i landet, samtidig med at de specielle grønlandske forhold gør en række særbestemmelser ønskelige.

På denne baggrund nedsatte Ministeriet for Grønland ved skrivelse af 7. januar 1960 en kommission, bl. a. med den opgave at udarbejde udkast til en minelov for Grønland.

Kommissionen afgav betænkning i juni 1963, og nærværende lovforslag er udarbejdet på grundlag af kommissionens betænkning.

Systematikken i lovforslaget er den, at begyndelseskapitlet og kapitel V indeholder almindelige bestemmelser, der er fælles for de tre forskellige faser, nemlig forundersøgelserperioden, efterforsk-

ningsperioden og den egentlige udnyttelsesperiode, medens kapitel II, III og IV indeholder de specielle regler for de tre perioder, som er udtryk for en stigende skala af de krav, som må stilles til bevillings- eller koncessionshaveren.

Mellem kapitel II, III og IV er der den principielle forskel, at kapitel II om forundersøgelse og kapitel III om efterforskning i videre udstrækning bestemmer bevillingshaverens rettigheder og forpligtelser og overlader forholdsvis lidt til selve tilladelsen, medens kapitel IV om udnyttelse i højere grad indeholder rammebestemmelser, der angiver en række spørgsmål, der skal tages stilling til i koncessionen, og overlader de nærmere enkeltheder til koncessionsvilkårene. Baggrunden for denne principielle forskel er den, at tilladelser til forundersøgelse og efterforskningsbevillinger bør kunne gives relativt let og være forholdsvis kortfattede, medens udnyttelseskoncessioner ifølge sagens natur må være mindre hyppige, men samtidig mere detaljerede.

Hovedsynspunktet ved udarbejdelsen af lovforslaget har i øvrigt været, at efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland bør gøres så tillokkende som muligt, samtidig med at det offentlige interesser varetages på rimelig måde. Det er af den største betydning, at det grønlandske

erhvervsliv stimuleres på så mange områder som muligt, og udnyttelse af eventuelle råstoffer vil kunne blive af stor økonomisk betydning for det grønlandske samfund. Det må dog erindres, at eventuelle mineralforekomster i Grønland på grund af landets beliggenhed og naturforhold er vanskelige at udnytte, og at forekomsterne derfor normalt må være rigere end andre steder i verden. Samtidig bør der gives bevillingshaveren en rimelig dækning for de risici, han løber.

Med hensyn til spørgsmålene om bevillingers og koncessioners udstrækning i areal og tid, samt hvilke råstoffer der bør kunne efterforskes og udvindes, henvises til bemærkningerne til de enkelte paragraffer. Hovedprincippet er, at medens der i de indledende faser, forundersøgelse og efterforskning, vil kunne gives bevilling til store arealer, men kun i relativt kort tid, bør forholdene være omvendt i den afsluttende fase: udnyttelsen. Med hensyn til arten og omfanget af råstoffer, der skal kunne efterforskes og indvindes, har man ikke på forhånd ment at burde fastsætte særlige begrænsninger.

Tilladelse til forundersøgelse og koncession til efterforskning skal ifølge forslaget gives uden afgift, og da ministeriet i overensstemmelse med Minelovskommissionens betænkning lægger afgørende vægt på, at afgiftsbestemmelser ikke bør kunne hindre en mineraludnyttelse, er det heller ikke foreslået, at koncession til udnyttelse af råstoffer gøres betinget af en fast eller variabel afgift. Såfremt imidlertid udnyttelsesvirksomheden har kunnet afskrive og forrente den investerede kapital, findes det rimeligt, at statens interesser som ejer af råstofferne må tilgodeses, jfr. her nærmere bemærkningerne til § 17.

Det i Minelovskommissionens betænkning indeholdte lovforslag har været forelagt for og er tiltrådt af Grønlands landsråd i en ekstraordinær samling i foråret 1963. Landsrådet henstillede, jfr. nærværende lovforslags § 17, at der blev indføjet en bestemmelse, hvorefter også Grønlands landskase kunne komme til at deltage i udbyttefordelingen.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget har man ment at burde følge landsrådets forslag, men landsrådet er gjort opmærksom på, at såfremt der bliver tale om væsentlige indtægter for landskassen, vil spørgsmålet om fordelingen af de offentlige udgifter mellem landskase og statskasse kunne tages op til overvejelse, således at landskassen i givet fald kan overtage finansieringen af opgaver, der hidtil har påhvilet statskassen.

Bestemmelsen i lovforslagets § 15, hvorefter udkast til udnyttelseskoncessioner skal forelægges

Grønlands landsråd til udtalelse, og bestemmelsen i § 26, hvorefter ministeren for Grønland efter hvert kalenderårs udgang skal give Grønlands landsråd oplysninger om de meddelte tilladelser og koncessioner, er ligeledes indføjet i lovforslaget efter henstilling fra landsrådet.

Landsrådet har gjort opmærksom på, at man her ved forudsætter, at landsrådets forretningsudvalg i givet fald, hvis en sag haster, må kunne give udtalelse om et koncessionsandragende.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Til kapitel I.

Almindelige bestemmelser.

Til § 1.

I indledningsbestemmelsen lovfæstes den allerede gældende retstilstand, hvorefter alle mineralske råstoffer i Grønland tilhører staten.

Det er fundet hensigtsmæssigt udtrykkeligt at fastslå, at den grønlandske befolknings adgang til at forsyne sig med kul, tørv, vegsten, grus, sten og lignende består uændret.

Til § 2.

Det bestemmes her, at staten midlertidigt kan give afkald på sin eneret til at efterforske og udnytte mineralske råstoffer, og at beføjelsen til at meddele de i loven omhandlede tilladelser og bevillinger henlægges til ministeren for Grønland.

Som omtalt i de almindelige bemærkninger, er det ikke fundet hensigtsmæssigt at undtage visse råstoffer eller grupper af råstoffer, herunder uran, thorium og andre radioaktive stoffer, men det er tanken i koncessionsvilkårene at tage sådanne forbehold, som fremgår af gældende internationale aftaler, eller som man måtte finde passende.

Til § 3.

Tilladelser og bevillinger skal efter denne bestemmelse med respekt af bestående brugsrettigheder kunne meddeles overalt i Grønland. Det vil ved den nærmere fastsættelse af koncessionens vilkår være naturligt at gøre undtagelse med hensyn til en række områder, f. eks.

- a) Områder, der af staten er forbeholdt til særlige formål.
- b) Videnskabelige eller andre offentlige anlæg.
- c) Kirkegårde og begravningspladser.
- d) Fredede arealer.
- e) Vej- og havneanlæg.
- f) Områder, der i forvejen er omfattet af en eneretsbevilling til efterforskning eller udnyttelse af råstoffer.

Til kapitel II.

Om forundersøgelse.

Til § 4.

Ansøgning om tilladelse til at foretage geologiske undersøgelser efter mineralske råstoffer kan søges af enhver såvel danske som udlændinge og såvel private personer som aktieselskaber, interessent- eller andelsselskaber eller lignende økonomiske sammenslutninger.

Ved bedømmelsen af, om tilladelsen bør meddeles, vil det være rimeligt at tage et vist hensyn til ansøgerens økonomiske soliditet og tekniske sagkundskab, men kravene hertil bør ikke være for strenge.

Tilladelsen meddeles uden afgift og ikke for noget bestemt område. Tilladelsen er ikke forbundet med nogen form for eneret, og ministeren er således frit stillet med hensyn til at meddele eventuelt andre ansøgere en lignende tilladelse. Tilladelsen gives for en bestemt tidsperiode, normalt indtil 5 år ad gangen med adgang til forlængelse.

Meddelelse af tilladelse indebærer ikke tilsagn om på et senere tidspunkt at have ret til en efterforsknings- eller udnyttelseskoncession.

Til § 5.

Denne bestemmelse indeholder hjemmel for ministeren til at påbyde de sikkerhedsforanstaltninger, der skal foretages for at søge at forhindre, at der ved større sprængninger m. v. forårsages skader på anden mands person eller ejendom.

Til § 6.

Det er fundet rimeligt at indsætte en bestemmelse om, at ministeren kan forlange, at bevillingshaveren skal deponere et beløb, såfremt han vil foretage forundersøgelse i f. eks. øde eller vanskelig tilgængelige områder, hvor han løber en særlig risiko.

Statens eventuelle udgifter til undsættelsesforanstaltninger og lignende kan i givet fald komme til at andrage betydelige beløb.

Til § 7.

Bestemmelsen indeholder hjemmel for efter udløbet af forundersøgelserperioden eller når undersøgelsesarbejdet er afsluttet at afkræve bevillingshaveren en nærmere redegørelse for de foretagne undersøgelser og indhøstede resultater, ligesom hele det ved arbejdet tilvejebragte geologiske basismateriale kan kræves stillet til rådighed. Ikke mindst Grønlands geologiske Undersøgelse vil være interesseret i dette.

Til kapitel III.

Om efterforskning.

I kapitel III omhandles efterforskningsvirksomhed, der kan defineres som mere dybtgående detailundersøgelser i et formodet mineraliseret område, eventuelt på basis af de ved en forundersøgelse tilvejebragte oplysninger. Som anført i bemærkningerne til § 4 medfører en bevilling i henhold til lovens kapitel II ikke automatisk ret til at få meddelt en efterforskningsbevilling, men det forudsættes ved administrationen af loven dog som det normale, at den, der finder et mineraliseret område, også bør have en fortrinsstilling ved meddelelse af efterforskningskoncessionen, medmindre afgørende hensyn taler herimod.

Til § 8.

De nærmere vilkår for at få en eneretsbevilling til efterforskning vil være at fastsætte i koncessionen, idet der dog herved må lægges nogen større vægt på ansøgerens økonomiske stilling og mulighed for at stille den fornødne tekniske sagkundskab til rådighed end ved meddelelse af tilladelse til forundersøgelse. De nærmere planer for gennemførelsen af efterforskningsarbejdet bør derfor af ansøgeren kunne forelægges ministeren.

Det er ikke fundet hensigtsmæssigt i loven at fastsætte en bestemt grænse for koncessionens udstrækning i areal, men der bør tilstræbes en i geografisk og praktisk henseende naturlig afgrænsning.

Man har herved tænkt på et område på normalt ikke over 5.000 km², hvilket maksimale område kun under særlige omstændigheder bør kunne overskrides. Koncession på større områder vil dog kunne tænkes i tilfælde, hvor det søgte område består af en ø, halvø eller andet tydeligt afgrænset område.

Det bemærkes herved, at koncession forudsætter gennemførelse af et effektivt undersøgelsesarbejde, uden at en nøjere fiksering af denne pligt er skønnet mulig i loven.

Det er i bestemmelsen fastsat, at efterforskningskoncessionen i Vestgrønland højst kan gives for 8 år og i Nord- og Østgrønland højst for 12 år.

Når man har ment at burde fastsætte et længere tidsrum for Nord- og Østgrønland end for Vestgrønland skyldes det, at besejlingsforholdene m. v. er besværligere.

Det er forudsat, at koncessionen ved udløbet af koncessionsperioden, når forholdene taler herfor, vil kunne forlænges.

Til § 9.

De i §§ 5 og 6 indeholdte bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på de her omhandlede forhold.

Til § 10.

I bestemmelsen fastslås bevillingshaverens pligt til hvert år at afgive meddelelse om resultatet af de stedfundne undersøgelser, ligesom statens ret til at foretage geologiske undersøgelser af videnskabelig karakter inden for koncessionsområdet fastslås.

De nærmere regler om bevillingshaverens oplysningspligt vil være at indsætte i koncessionsvilkårene.

Der foreslås i stk. 2 tilvejebragt hjemmel for, at ministeren som et vilkår for meddelelse af koncession på efterforskning (og udnyttelse, jfr. § 18) skal kunne fastsætte, at bevillingshaveren til personer, som inden for koncessionsområdet finder eller først gør opmærksom på forekomsten af værdifulde råstoffer, efter ministerens bestemmelse udbetaler vedkommende en dueør.

Tilsvarende bestemmelser findes i andre landes minelovgivning.

Til § 11.

Bestemmelsen indeholder hjemmel for, at ministeren kan udpege et tilsyn med efterforskningsarbejdet, der skal være berettiget til at forlange sig meddelt alle nødvendige oplysninger til sikring af, at arbejdet udføres på forsvarlig måde.

De nærmere regler herfor vil være at fastsætte i koncessionen, herunder spørgsmålet om betaling for tilsynet.

Til § 12.

Bestemmelsen indeholder forbud mod, at koncessionen overdrages til andre uden forud indhentet tilladelse fra ministeren, samt om at koncessionen som sådan er undtaget fra retsforfølgning.

Til § 13.

Bestemmelsen fastslår bevillingshaverens ret til inden for koncessionsområdet at udføre de nødvendige anlæg m. v., men denne ret må dog ikke være til hinder for andres adgang til færdsel eller til at udøve jagt, fiskeri og lignende. De nærmere vilkår herfor fastsættes i koncessionen.

I stk. 3 hjemles der adgang for ministeren til i givet fald at gennemføre de ved koncessionshaverens virksomhed nødvendiggjorte fjernelser af andre tilhørende bebyggelser m. v. Vel er i princippet arealer i Grønland ikke underkastet privat ejendomsbesiddelse, men der er dog i form af brugsrettigheder, det være sig byggegrunde, græsningsarealer eller fangstpladser, opstået sådanne rettig-

heder, herunder altså også fiske-, fangst- og jagtrettigheder, som kun kan fjernes ved ekspropriation, og naturligvis kun mod fuld erstatning.

Denne erstatning skal i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af en kommission på 3 mand, hvoraf formanden skal være en af præsidenten for Højesteret udpeget dommer.

Til § 14.

Bestemmelsen indeholder hjemmel til fastsættelse af koncessionshaverens pligt til at gennemføre et effektivt efterforskningsarbejde og konsekvenserne af, at denne pligt og andre vilkår ikke opfyldes.

Man har dog ment at burde indføre adgang for ministeren til, når omstændighederne taler herfor, at kunne meddele dispensation.

Til kapitel IV.

Om udnyttelse.

Til § 15.

Det fastsættes heri, at en koncession, der indebærer eneret til udnyttelse af råstoffer, som hovedregel kun kan meddeles til aktieselskaber, der er registreret her i riget, men der stilles ikke krav om, at aktiekapitalen eller dele af denne skal tilhøre danske statsborgere.

Ansøgere må, for at kunne få en udnyttelseskoncession, kunne dokumentere at råde over de fornødne pengemidler og den fornødne sagkundskab.

Det er fundet naturligt at bestemme, at ministeren, forinden koncession til udnyttelse meddeles, forelægger sagen for det i henhold til § 2, stk. 1, i lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrundnedsatte folketingsudvalg. Efter henstilling fra Grønlands landsråd er det endvidere bestemt, at der forinden en koncession meddeles, skal indhentes en udtalelse fra Grønlands landsråd, men som nævnt i de indledende bemærkninger forudsættes det, at landsrådets forretningsudvalg kan afgive denne udtalelse, hvis en sag haster.

Der foreslås ikke i stk. 2 fastsat nogen maksimumstørrelse for det område eller omfanget af råstoffer, som koncessionen meddeles for. Der foreslås derimod indført hjemmel for at kunne begrænse koncessionen på forskellig måde med hensyn til arten og omfanget af råstoffer. Med hensyn til arealstørrelsen vil afgrænsning være at foretage på grundlag af en vurdering over, hvor stort et område der skønnes påkrævet til virksomhedens drift. Der forudsættes, at dette område normalt må være betydeligt mindre end det ved en efterforskningskoncession meddelte område.

Koncessionsperiodens længde fastsættes i de enkelte tilfælde, men kan ikke overstige 50 år, men der er naturligvis adgang til ved fornyelse af koncessionen at forlænge denne periode med indtil 50 år ad gangen.

Det fastslås i stk. 3, at indehaveren af en efterforskningsbevilling normalt bør have fortrinnsret ved meddelelse af en udnyttelseskoncession i direkte fortsættelse og på grundlag af det tidligere efterforskningsarbejde. Da der imidlertid må forudsættes at kunne foreligge tilfælde, hvor afgørende omstændigheder taler imod en sådan løsning, er der indsat hjemmel for ministeren til under ganske særlige omstændigheder at meddele koncession til andre.

Til § 16.

Såvel ud fra rimelighedssynspunkter som ud fra det hensyn, at den ovenfor ad § 15 omhandlede risiko for ikke at få en udnyttelseskoncession skulle afholde interesserede fra at gå i gang med et efterforskningsarbejde, foreslås det, at der ved meddelelse af udnyttelseskoncession til andre end indehaveren af efterforskningskoncessionen i udnyttelseskoncessionen skal kunne træffes bestemmelse om, at koncessionshaveren skal godtgøre den tidligere indehaver af efterforskningskoncessionen dennes udgifter ved efterforskning.

Såfremt parterne ikke kan enes herom, skal spørgsmålet henskydes til afgørelse ved et særligt voldgiftsnævn. Det er ikke skønnet rimeligt at indføre en automatisk ret til godtgørelse for samtlige efterforskningsudgifter, idet der må skønnes at kunne foreligge situationer, hvor det ikke ville være rimeligt at give dækning for de afholdte udgifter, hverken helt eller delvis, f. eks. i tilfælde hvor et større efterforskningsarbejde stort set er endt negativt, men dog er resulteret i fund af visse mindre forekomster, som indehaveren af efterforskningsbevillingen ikke ønsker at få udnyttelseskoncession på.

Til § 17.

Denne bestemmelse tilsigter at sikre statens interesser som ejer af råstofferne i Grønlands undergrund. De nærmere regler herfor vil være at fastsætte efter de konkrete omstændigheder, og man har ikke ment i loven at burde indsætte detaljerede bestemmelser vedrørende udformningen af de økonomiske vilkår.

Man har herved normalt ikke anset det for praktisk at foreslå indførelse af bestemte afgifter pr. produceret enhed eller på lignende måde, ligesom man normalt heller ikke har ment at burde lægge

virksomhedens brutto eller nettoudbytte ifølge de årlige regnskaber til grund.

Det er derimod foreslået, at statens og efter henstilling fra Grønlands landsråd, jfr. de indledende bemærkninger, landskassens interesser som hovedregel bør sikres ved, at det offentlige deltager i udbyttefordelingen, når den investerede kapital gennem minevirksomhedens drift er indtjent med tillæg af en passende forrentning. Som nævnt i bemærkningerne til § 15 vil der normalt være at oprette et her i riget registreret aktieselskab, der dermed automatisk omfattes af gældende lovgivning med hensyn til bestyrelsens sammensætning, indholdet af vedtægter, udformning af regnskaber, afskrivning og skattemæssige forhold m. v.

Bestemmelserne udelukker dog ikke, at andre end aktieselskaber kan få meddelte udnyttelseskoncession, f. eks. et interessent- eller andelselskab, men der skal foreligge ganske afgørende hensyn, før det normale krav — der ikke kan anses for særlig byrdefuldt — om oprettelse af aktieselskaber fraviges. Det offentliges deltagelse i udbyttefordelingen kan efter bestemmelsen foregå på den måde, at indtil 50 pct. af den til enhver tid værende aktiekapital, herunder friaktier, skal tilfalde staten, respektive Grønlands landskasse. Staten/landskassen bliver derved på lige fod medbestemmende med de private interesser, men bør på den anden side ikke have økonomisk udbytte af en andel i aktiekapitalen, før de privat investerede penge, herunder investeringer i eventuelle forundersøgelser- og/eller efterforskningsvirksomhed er dækket gennem minevirksomhedens drift med tillæg af en passende forrentning.

Til § 18.

Der henvises herom til bemærkningerne ad §§ 10-14.

Til § 19.

Bestemmelsen indeholder de almindelige principper for forsvarlig gennemførelse af minedriften. De nærmere vilkår vil være at fastsætte i koncessionen.

Til § 20.

Såfremt minevirksomheden indebærer nødvendigheden af større bebyggelse, kan det pålægges koncessionshaveren at forelægge en bebyggelsesplan til ministerens godkendelse.

Til § 21.

Det vil i koncessionsvilkårene være at pålægge arbejdsgiveren at beskæftige dansk, herunder grønlandsk arbejdskraft i videst muligt omfang.

Til § 22.

Bestemmelsen svarer til § 14 vedrørende efterforskningskoncessioner og i øvrigt til tilsvarende bestemmelser i den danske undergrundslø, loven vedrørende Nordisk Mineselskab og loven vedrørende Arktisk Minekompagni.

Til § 23.

Bestemmelsen indeholder hjemmel til i koncessionen at fastsætte, hvorledes der ved dennes udløb, opgivelse eller fortabelse vil være at forholde med de til indvindingen hørende anlæg. Man har i lovforslaget ikke ment at burde fastslå en egentlig (vederlagsfri) hjemfaldsret for staten.

Til kapitel V.

Andre bestemmelser.

Til §§ 24 og 25.

Der foreslås i disse bestemmelser tilvejebragt bemyndigelse for ministeren til i de i kapitlerne II, III og IV omhandlede tilladelser og koncessioner

at pålægge arbejdsgiveren pligt til at foretage forsvarelig indretning af arbejdssted, produktionsmidler, arbejdsprocesser m. v. samt til i øvrigt at skaffe arbejdere og funktionærer rimelige boligforhold og sanitære forhold m. v.

Til § 26.

Bestemmelsen, hvorefter ministeren pålægges at give Grønlands landsråd oplysninger om meddelte tilladelser og koncessioner, er indsat efter henstilling fra landsrådet.

Til § 27.

Da der endnu ikke er indført tinglysningsordning i Grønland, er det fundet hensigtsmæssigt at fastslå, at tinglysning vedrørende en bevillingshavers aktiver i Grønland sker ved Københavns byret.

Til § 28.

Det fastslås her, at loven ikke berører omfanget eller indholdet af allerede meddelte koncessioner til efterforskning eller indvinding af råstoffer i Grønland.